

ÁRA: 15 Ft

Az Interdiszciplináris Tudományos Diákkör belső tájékoztatója.
Szerkesztő: MAURER GYÖRGY

Kedves Gyuri!

Örülök az újságtervnek, s ha megcsinálod, szívesen leszek helyi tudósítója, mivel magam is írok itt egy "Káli Híradót".

A LEVLAP adta hozzá az ötletet. Ez egy nagyszerű újság, de városi-forradalmár nézőpontja (kommunárd város, életformakísérlet, balos-modern-tudományos irány) miatt inkább az elvágódó pestiek, mintsem a falusiak lapja. Ha letételepülsz valahol, pár év múlva magad is látni fogod, hogy a magyar vidék még jelenlegi tönkretett állapotában is milyen tartós értékeket hordoz. A faluközösség, szomszédság, gazdálkodás, helyi összefonódások nemzeti, családi, keresztény gyökerekből táplálkoznak. Ezek élő dolgok. Ezekre kell rákapcsolódnunk. Eltanulni, fölerősíteni. Amerikában vagy akár Pesten kiagyalni, örmagukban szép és igaz eszmék is rombolóan tudnak hatni, ha "lemegyünk" velük falura, s ott "kipróbáljuk" őket. Áll ez még olyanokra is, mint a zöld mozgalom vagy a biokertészet. A magyar paraszt 1000 évig élt összhangban a Földdel (élne ma is, ha el nem veszik tőle). Ezek a tapasztalatok épp ide, erre az országra szólnak, saját nyelvünkön, nem kell őket angolból fordítani. Mi a teljes bio-irodalommal felszerelve kezdtük a gazdálkodást - de pár év alatt föltre kellett tennünk és Nagyváthy Jánosra meg a helybeli öreg parasztoakra hallgatni. Áll ez a kultúra más területeire is. Elméleteket tehát ne vigyünk falura. Viszont szükséges a mi, elméletre és nemzetközi áttekintésre alapozott hitünk és szeretetünk saját népünk iránt. Visszaadni az önbecsülést,

Közösségi kertváros épül

Pesterzsébeten (a főváros XX.kerületében) a zöldövezeti véderdő által határolt területen, a Szent Lőrinci út mentén

KERTES CSALÁDI-HÁZAS
valamint

KORSZERŰ CSOPORTOS beépítésre a Fővárosi, ill. a Kerületi Tanács területet ad át parcelálásra, ahol ÜNERŐS formában lakóházak építésére lehet jelentkezni egyéneknek, vagy csoportoknak (pl. vállalati úton).

Ez a terület kapcsolatot tart (egy közös út választja el) a Szent Lőrinci úti lakóteleppel, ahol max. 3-4 szintes magasságú tömbtelkes házak épülnek, a hozzátartozó üzletekkel, óvodával, iskolával, rendelőintézet-tel, gyógyszer-tárral, stb. Ezeket a közösségi épületeket, ill. azok szolgáltatásait a szóbanforgó kertváros lakói is igénybe vehetik, ill. a közcélra fenntartott területeken a későbbiek során (magnövekedett igények, vagy újabb szükségletek alapján) a térségben további középületeket lehet elhelyezni. Egy Közösségi Házat a főváros finanszírozni fog!

A közműhálózat és közlekedési hálózat kiépítését kerületi beruházásból fedezik. Tehát víz, csatorna, vil-

a hitet saját kultúrájukban, amelyet alaposan megingattak a "városból jött" emberek, eszmék, utasítások. Egyszóval LEVLAP-szerű újság kell, de másik, vidéken írva, Pesten szerkesztve.

Üdv: Somogyi Győző
SALFÖLD

A LEV-LAP a Te eszközöd (az Ön eszköze) arra, hogy a Többiekkel gondolatot, tapasztalatot, információt cserélj.

A beküldött kéziratokat megőrizzük és kérésre visszaküldjük.

lany, gáz az ingatlan megszerzésével együtt az építetők rendelkezésére áll, valamint a főbb gyűjtő utak kialakítása is megtörténik.

A területen 500-800 lakás létesíthető, attól függően, hogy a jelentkezők milyen típusú és milyen minőségű, méretű lakást igényelnek.

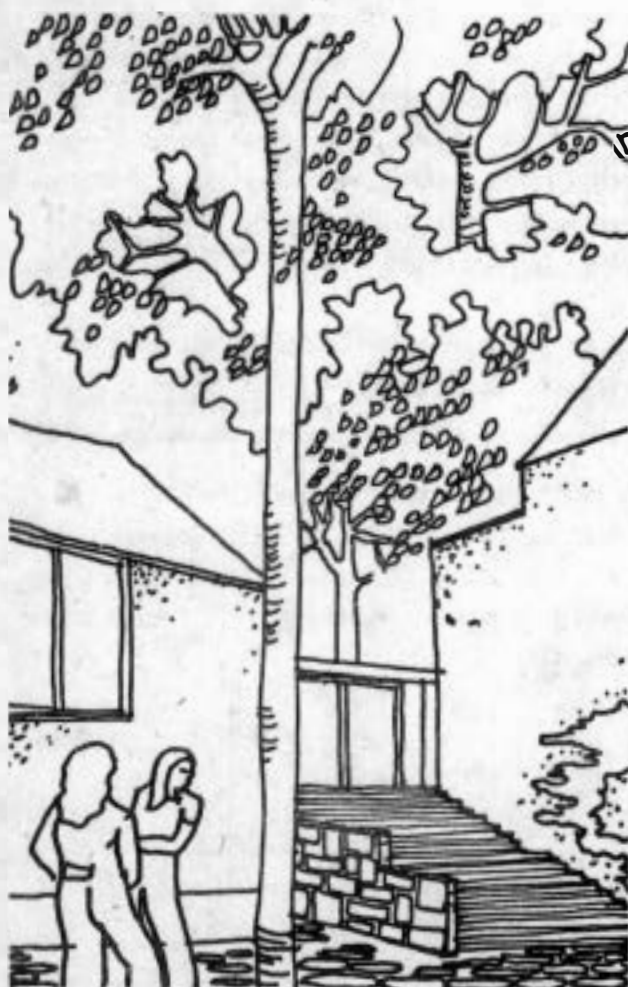
A szervezők szeretnék elérni, hogy az építetőként fellépő állampolgárok, vagy csoportok már a TERVEZÉS során érvényesíthessék egyéni érdekeiket, elképzeléseiket a lakásformát illetően. (Az egyes családok, személyek más és más életmódot folytathatnak, ill. más és más elgondolások lehetségesek a lakások későbbi használatáról. Bővíthető, vagy leválasztható lakások, stb.)

A KIVITELEZÉS során biztosítani szeretnénk, hogy az építetők szabadon választhassa meg az építési formát, az építésben történő személyes részvételét, stb.

A lakásberuházásra a Budapesti Lakásépítő Szövetkezetek Szövetsége felügyeleténél Szövetkezetünk vállalkozott.

A terület lehetőséget ad:

- szabadonálló családi házas építési formára, 1-2 szintben, garázzsal,
- oldalhatárra épülő, ill.

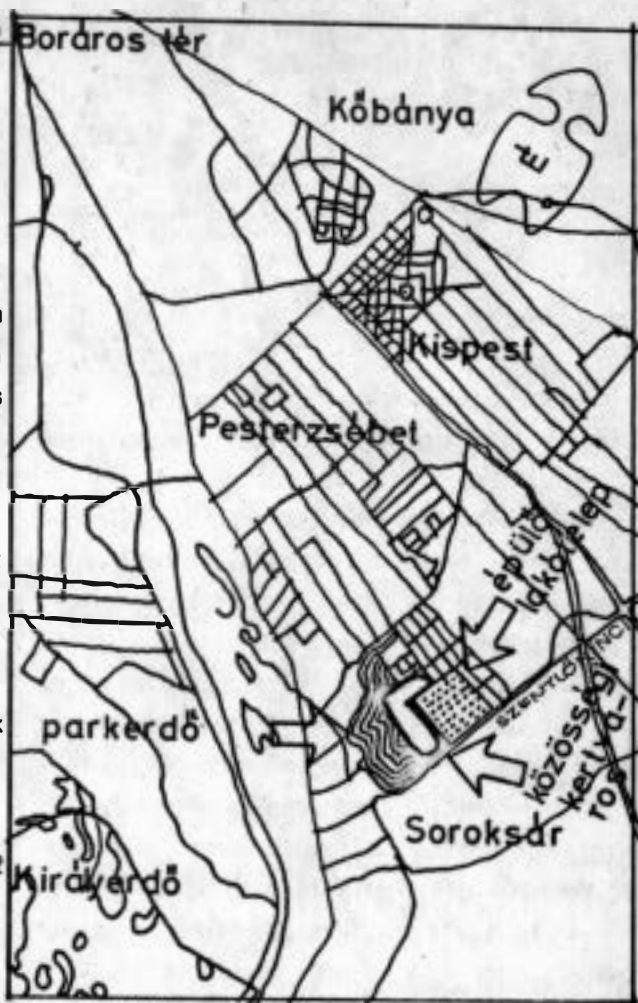
- ikerházas beépítési formára,
- a különféle, korszerű beépítési formák költségkímélőbbek az egyedi lakóházaknál, ezek:
 - sorház (kétszintes, tetőtérbeépítéssel, garázzsal),
 - átriumház,
 - lánc, vagy bokorház-beépítések, stb.

Az építetők által alakuló építőszövetkezet biztosítani tudja a zavartalan építőanyag ellátást, s az építés befejeztével a szervezet átalakulhat üzemeltető és fenntartó szövetkezetté.

Az érdekegyeztetésen alapuló közös fellépés a leendő lakók számára lehetőséget ad a hatékony belszólásra a

TERVEZÉS, a KIVITELEZÉS és a HASZNÁLAT tekintetében.

A COMMUNARD Lakásépítő és Fenntartó Szövetkezet révén olyan szövetkezetet szervezünk, melynek elsődleges célja az itt építetők támogatása tanácsadással, az egyének, a családok és más közösségek számára. A Társaság három pontban jelöli meg a támogatási, tanácsadási te-

Én pedig egy más viszonyt igényelek...

(Beszélgetés Tóth Tamással 1988.febr.25-én)

- Arra kérlek, mutasd be magad egy rövid életrajzzal, mondd el magadról és a szüleidről azt, amit fontosnak tartasz.

Tóth Tamás: 1965-ben születtem. Édesapám református lelkész. Ebből következően vallásos nevelést kaptam. Rövid ideig gimnáziumba jártam. A gimnáziumot 2. után abbahagytam és 16 éves korom óta fizikai munkából tartom el magam, segédmunkás vagyok.

- Az édesanyád is vallásos volt?

T.T.: Egy lelkész családban természetesen vallásos a feleség. Ő háztartásbeli volt és az öt gyereket nevelte.

- Miért hagytad félbe a gimnáziumot?

T.T.: Amikor otthagytam, akkor ennek az oka az volt, hogy nem találtam ott szellemi társakat bizonyos kérdéseknek a megtárgyalására. Sőt azt vettem észre, hogy fokozatosan elveszítem a képességeimet arra, ha ott maradok, hogy egyáltalán kérdéseket tudjak feltenni. Amikor abbahagytam a gimnáziumot, rengeteg szabadidőm lett. Ezt ezeknek a kérdéseknek a megforgatására használtam.

Mivel kultúrálisan elszigetelődtem az addigi társaimtól a helyzetemnél fogva - én segédmunkás lettem és teljesen más élményanyagot kaptam -, ezért tulajdonképpen az olvasmányaim ébresztettek arra rá, hogy az ember nem feltétlenül alapanyag, hanem valami több.

Tehát az egyéni sorskeresés igénye, amibe egészen biztosan a vallásos neveltetésem is közrejátszott. Annak ellenére, hogy integrált ebben a társadalomban, tehát nem konfrontálódhat egy vallásos ember, (sőt a vallásos ember konfrontálódhat legkevésbé a megfélemlítettség miatt nem is a társadalommal, hanem a hatalommal) ennek ellenére egy olyan kultúrális kincsestárhoz kapja meg a kulcsot a vallásos neveltetésű ember, ami aztán nagyon sokmindenbe beleillik. De ez nem jelenti azt, hogy vallásos vagyok.

- Mikor döntötted el, hogy meg fogod tagadni a katonai szolgálatot?

16 éves korom körül kerültek be az első ismerőseim katonának, akik mélységesen gyűlölték és kritikával illették ezt az egészet, ami körülöttünk folyik. Ekkor tűnt fel ez a szakadék a tényleges cselekvés és a mentális között.

↑ mentalitás

vékenységét:

- I. Az egészségmegtartó életmód feltételeinek megteremtése.
- II. Környezetkímélő és energiatakarékos építési és használati formák közreadása.
- III. Az együttélő egyének és társas csoportok együttlétének, esetenként önszerveződő csoportjainak támogatása, ill. ilyen, társadalmilag közösségi célokat szolgáló formák segítése, s a térbeli keretek olyan szervezése, mely támogatja ezeket a formákat működésükben.

A fenti szervezet már a jelentkezések idején Információs Irodát állít fel, ahol a szükséges felvilágosítást megadjuk, s a pénzügyi, építési és használati feltételeket illetően az érdeklődőket tájékoztatjuk. Az az építetű, aki a fenti szervezet célkitűzéseit magáénak tekinti, jelentkezhet az alábbi címen:

KÉKESI NÁNDOR 1032 Bp. Gyenes u. 5. III/4.

A Szövetkezetbe történő jelentkezés és tagként való bejegyzés feltétele az építetűi jogok gyakorlásának.

Budapest, 1988. március hó

Én ezt annak tulajdonítom, hogy válaszaink csak akkor lehetnek, ha fel merjük tenni a kérdéseket. És a történelem nem kérdez, az rátesz egy futószalagra és visz. De a kérdéseket nekünk kell feltenni. Tehát vegyünk egy konkrét történelmi helyzetet. A zsidókérdés csak azoknak volt kérdés, akik vállalták a fáradságot, hogy felkutassák azokat a forrásokat, amin keresztül zsidókat bűjtathatnak. De a történelem nem kérdezte meg tőlük, hogy akarsz-e zsidót bűjtatni vagy sem. Tehát fel kell tenni a kérdéseket. És engem mindig azok érdekeltek eszmeileg is, akik olyan kérdéseket mertek és tudtak feltenni, amit nem biztos, hogy meg tudtak oldani, de fel merték tenni.

Egy Dosztojevszkij nem tudta megoldani azokat a filozófiai vagy etikai problémákat, amikkel foglalkozott. De talán éppen ezért hiteles, hogy mert velük foglalkozni. Éppen ezért találjuk meg magunkat benne.

- 16 évesen te már tökéletesen elhatároztad, hogy meg fogod tagadni a katonai szolgálatot?

T.T.: Igen. Azzal, hogy otthagytam a gimnáziumot, egy olyan mentalitás lett rajtam úrrá, hogy már magában a gesztusban ez volt benne, hogy ki ha én nem. Hogy mászkáltunk a gimnázium folyosóján és szídtunk mindenkit és közben telt az idő. Telt az idő és a ténylegesen minket meghatározó tényekkel szemben nem nagyon volt befolyásunk. És az idősebb generációnál is azt tapasztaltam, hogy ugyanebben a helyzetben van. Tehát, hogy nem tud nagykorúsodni. És ez kétségbe ejtett. Ez az a kor, amikor minden 17 év körüli ember rájön és kétségbe esik. És ennek ez következménye volt, hogy ezt játszuk végig.

És hogyha nem fogadom el azt, hogy a társadalom képes az én szellemi fejlődésemhez a maga legális útján formát biztosítani, akkor vagy az van, hogy én abnormis vagyok, vagy pedig meg kell állapítanom, hogy ez a társadalom számomra szellemileg nem fejlett. És meg kellett állapítanom, hogy nem fejlett. Tehát következtek egymásból ezek a dolgok. De ez nem volt ilyen tiszta. Egy kamaszban sokkal több minden kavarog ennél. Én csak most tudom ilyen átláthatóan megfogalmazni, akkor egészen biztosan nem tudtam volna ilyen logikusan. De 17 éves koromban nagyjából tisztában voltam azzal, hogy itt a hatalomnak alapanyagra van szüksége, tehát csak ilyen viszonyban hajlandó velem kapcsolatban lenni. Én pedig egy más viszonyt igényelek, nem csak a hatalommal kapcsolatban, hanem úgy, ahogy minden ember, mindennel kapcsolatban.

- A mai helyzetben, a mai eszaddal milyen indokok alapján tagadod meg a katonai szolgálatot?

T.T.: Az indok tulajdonképpen az, hogy nem állok jogi viszonyban a hatalommal. Most hagyjuk, hogy a többi ember egyáltalán jogi viszonyban áll-e a hatalommal, illetve a hatalom jogi viszonyban áll-e vele. Én a jogot úgy fogalmazom meg, hogy az egy szerződés. Szerződés emberek között, ami kötelezettségeket ró pro és kontra rájuk. Én úgy látom, hogy a hatalmat gyakorlók nincsenek tisztában a jog fogalmával. Ha a Kommunista Kiáltványt elolvassuk, abból az egyértelműen kitűnik. Nincsenek tisztában a jog fogalmával, ezért nem vagyok velük jogi viszonyban. Itt gyakorlatilag nem a katonai szolgálatról van szó. Az butaság, hogy ezek miniszternek, hadügyminiszternek nevezik magukat. Én nem választottam őket meg. Ez egy picit olyan dolog, mint hogy ha én most azt szeretném bizonygatni, hogy III. Lipót vagyok. De hát ahhoz kell néhány feltétel, hogy ezt elfogadd. El kell fogadni bizonyos tényezők igazolását. És egy országban ez a külső tényező az állampolgár, amelyik legitimálja őket, tehát legitimé teszi azal, hogy választja őket. És jobb esetben ez persze nem egy üdvös állapot,

nem egy állandó menyországszerű valami, mert ezt a legitimitást nekik napról napra meg kellene szerezniük. Én ezt tartom egy ideális állapotnak. Na most ha ez nincs, akkor szolgálat sincs.

- Tehát politikai okok miatt tagadod meg a katonai szolgálatot, illetve ezáltal a jelenlegi rendszert.

T.T.: Igen. Nem tartom jogrendszernek.

- Mit tartanál ideális társadalomnak?

T.T.: Itt lehetne arról beszélni, hogy keleten és nyugaton hogy csinálják. De én nem ismerem ezeket a társadalmakat, belülről kellene látni. Én ennek a népnek, ennek a földnek érzem a rezdüléseit, azt hiszem, hogy itt tudom a legjobban eldönteni, hogy mi van és abból mi lehetne, és ebben tudom csak elhelyezni magamat. És ezért itt és most ezt csinálom. Most az egy jó dolog, hogy ezekbe belerúgok, és nagyon örülök, hogy erre lehetőségem van. És ebből nagyon sok minden kijöhet, de ha nem jön ki semmiféle társadalmi változás, akkor nem jön ki. Tehát nem tudom, hogy mi lesz.

És a többi ember elképzeléseiről azt hiszem ebben az országban sajnos senkinek sincsenek információi, és ez borzasztó. Tehát nem tudom, hogy az embereknek mi lenne jó. Nekem ez most egy jó érzést, egy biztonságot ad ez a lépés.

- Te már két évvel ezelőtt megtagadtad a katonai szolgálatot. Ez hogy zajlott le és mi lett az eredménye?

T.T.: Én 65-ös vagyok, és így 86-ban kaptam meg a behívómat, amikor is megtagadtam a katonai szolgálatot. Az ügyészség minden ilyen esetben elrendel egy elme és egy pszichológiai vizsgálatot. A pszichológiai vizsgálat mutatott ki pszichopátiás személyiségszerkezetet, ami alapján engem az ügyészség orvosa alkalmatlanná minősített a katonai szolgálatra, ami fő enyhítő körülményként szerepelt, aminek én köszönhetem azt, hogy 1 év börtönt kaptam, amit felfüggesztettek 3 évre. Most még ez a felfüggesztésem tart.

- Téged véglegesen alkalmatlanná minősítettek vagy csak ideiglenesen?

T.T.: Na látod ez egy nagyon érdekes dolog, hogy a laikus azt hiszi, hogy a hatalom az hatalom. Közben többé-kevésbé egymástól sokszor független, és nem feltétlenül összehangolt módon működnek. Itt az az eset történt, hogy engem a Katonai Ügyészség alkalmatlannak tartott és minősített. A

” napról napra nem lehet úgy élni, hogy folyamatosan érzem azt, hogy itt hűskérdés vagyok egyszerűen és számkérdés ”

Kiegészítő Parancsnokság ezt nem fogadta el és elrendelt egy újabb vizsgálatot, ami alapján én alkalmas vagyok, és "B" betűt kaptam. És természetesen "B" betűs beírással én behívható vagyok, ami most megtörtént.

- A Katonai Ügyészség nem nagyobb úr a Kiegészítő Parancsnokságnál?

T.T.: Ezt nem tudom, de borzasztó érdekes jogilag ez a helyzet. El tudok képzelni egy olyat, hogy most a Kiegészítő Parancsnokság behívott katonai szolgálatra, és az Ügyészség előkotorja a régi iratokat, miszerint ez az ember alkalmatlan, tehát én jogilag nem támadam. Tehát míg a kieg. engem behív, addig az Ügyészségnek van egy olyan sansza itt, hogy őrizetbe se vesz és nem hajlandó vádat sem emelni, és nem hajlandó foglalkozni sem egy megbüntetett emberrel, aki egyben alkalmatlan is. Tehát már ez nonszensz volt, hogy egy alkalmatlan embert megbüntettek, és most hogy újra behívják, ez egy újabb nonszensz. De hát nem jogrendszerben élünk.

- Ezt az elhatározásodat hogyan fogadta a családod és a baráti köröd? Volt-e aki ellenszenvvel fogadta, netán ezután meg is tagad téged, és volt-e aki megértett és támogatott?

T.T.: Ez árnyaltabb. Nem feltétlenül függ össze az ellenszenv és ez a dolog. A családom árnyaltan fogadta ezt az egészet. Tehát magától a dologtól elhatárolta magát, ugyanakkor tőlem nem határolta el magát. Tehát disztिंगvált és családtagnak tekint, és segít ott, ahol tud. A környezetemben nyíltan senki sem tagadott meg. Egyfajta leírás történt, hogy ez nem komoly ember. Ezt éreztem. És ez természetes is azoknak, akik úgy érzik, hogy egy konzolidált életet akarnak építeni, ami a legtermészetesebb emberi igény, amit én elismerek. És azok részéről természetesen ez a dolog beletrafál. Tehát olyan megvilágításba helyez egy csomó cselekvést, amibe nagyon sok ember egy etikai kihívást érez. És azok részéről, akik vesztesnek érzik magukat, azok részéről kimondottan ellenszenvet tapasztaltam. És ők már elintézettnek tekintik a viszonyukat a hatalomhoz. Tehát elfogadják azt, hogy nagy kérdésekben alapanyagok és a magánéletükbe vonulnak vissza. Az újabb generációnál már erre a visszavonulásra nincs is szükség, mert már ezt a kultúrát sajátította el, ahol a történés ereje csak a magánéletben hat, és a többről nem veszünk tudomást. És ez teljesen természetes, mert napról napra nem lehet úgy élni, hogy folyamatosan érzem azt, hogy itt hűskérdés vagyok egyszerűen és számkérdés.

- Volt olyan csoport, aki elismert és támogatott?

T.T.: Az embereknek a 30-40 %-a elismerte ezt, csak a gyakorlati jelentőségével nem értettek egyet, tehát nem tartották gyakorlatilag jelentősnek azt, hogy én most ezt egyedül itt megcsinálom. Tehát nem tartották módszernek és nem is tartják, és lehetséges, hogy nem is az. És lehetséges, hogy én most csinálom valamit és más emberek, más csoportok más mentalitással, más módszerekkel sokkal nagyobb sikereket érnek el ebben a kérdésben. És hát ezt kívánom nekik.

- Mit tartasz fontosnak, azt, hogy egyénileg vállalod a katonai szolgálat és ezen keresztül a jelenlegi hatalom megtagadását, vagy pedig szeretnéd elősegíteni, hogy később talán többen is merjék vállalni ezt a megtagadást?

T.T.: Nehéz kérdés. Úgy látom, olyan korban élünk, hogy illúzió azt hinni, hogy a felnőttkor azzal kezdődik, hogy valamiért is felelősséget tud az ember vállalni. Szerintem épp a felnőtt korban szaporodnak meg azok a dolgok az ember körül, amikor még magáért se nagyon tud. Persze az, hogy ezt bevallja, az alapja lehet nagyon sok mindennek. Most például én nem tudom azt, hogy egészségesen fogok-e kijönni, és nem tudom, hogy nem úgy fogok kijönni, hogy elérik nálam, hogy szembeköpjem magam. Tudniillik minden szolgálatmegtagadó megkapja félévenként azt a lehetőséget, hogy megtegye úgy, hogy a börtönből kijöhet, ha leszolgálja a katonai szolgálatot.

A másik variáció, amikor az embert egészségileg morzsolják fel.

És van a harmadik, amikor nem a hatalom morzsolja fel és ez a legborzasztóbb, hanem az a környezet, ami uralkodik a börtönökben. Tehát ami egy börtönben folyik, az a maffiózás, a társadalom legalsó szintjén folyik, s ez modellezi azt, ami a társadalom legfelső szintjén folyik, és ezáltal az egész társadalmat.

Tehát nem olyan dolog, hogy felelősséget lehet vállalni. Nekem ez most jól esik. Örömet okoz az, hogy az emberi meggyőződés nem csak arra való, hogy leírjuk, nemcsak arra való, hogy beszéljünk róla, hanem cselekvésre is át lehet váltani. Ez egy ilyen jó érzés. Különösen annak, aki polgári neveltetést kapott, annak egy iszonyú nagy élmény, ha eljut idáig, hogy nem csak beszélni lehet a dolgokról, hanem csinálni is őket, és ez nem ugyanaz. A dolgokhoz való kapcsolódásnak nem az a legmagasabb foka, hogy leírjuk őket. Ez fejlődhet ki legteljesebben, mert a cselekvési területeink nagyon lehatároltak és viszonylagosak sajnos. Hanem az a legmagasabb foka, amikor a teljes személyiség résztvesz valamiben a gyakorlati rezdüléseivel is.

Visszatérve a kérdéshez, nem tudok azokért a gyerekekért, akik esetleg utánam csinálják ezt, felelősséget vállalni. És ha lesznek ilyenek, akkor nem ajánlom nekik, hogy olyan aspektusból csinálják, hogy az üzeneteiket fogja is a társadalom. Lehet, hogy nem fogja, nincs hozzá antennája. Tehát akkor csinálja meg, ha úgy érzi, hogy ez egyfajta személyes örömet okoz neki. Ez a legfőbb. És akkor nem érzik azt, hogy a 63-ban szabadultak élményét élik át, akiket a társadalom kiröhögött. És a legtöbbször a személyisége nem a börtönben 63-ig morzsolódott fel, hanem utána.

Tehát ne érezzék úgy, hogy kicsúszott a lábuk alól a talaj, hanem, hogy csináltak valamit, mert akkor, abban a pillanatban ők úgy tartották jónak. És lehet, hogy tévedtek, de a tévedés is előfeltétele a fejlődésnek. Tehát valami egzisztenciális belső biztonság nélkül ezt nem lehet csinálni, mert

pont a börtönben élük meg azt, amikor azok az emberek, akik velük együtt szenvednek, tagadják meg őket. Ez egyrészt irigység is, mert más azért ülni, mert csináltam valamit, ami örömet okozott nekem, amit jónak tartok és ez bearanyozza magát a szenvedést is. Egy bűnözőnél ez ritkán van jelen és ez nagyon elválasztja ezt a két embertípust. És a bűnözőtípus ott egyértelmű fizikai fölényben van. Ha a fiúk így mennek neki, akkor teljesen mindegy, hogy szeretném vagy nem szeretném. Tőlem függetlenül döntsék el.

- Szerinted ezt mindenkinek egyedül kell eldöntenie és csak egyedül csinálhatja végig, mert semmiféle segítséget nem kaphat?

T.T.: Igen, bár talán valami minimálisat kaphat. De egyelőre a helyzet olyan, hogy abból kell kiindulni, hogy akármennyire botrányként fog durranni ez az eset, ez gyakorlatilag az én helyzetemen csak rontani fog. Tehát ebből induljanak ki és akkor csinálják. De teljesen mindegy legyen nekik, hogy valaki előttük csinálta-e vagy sem, mint ahogy nekem is mindegy volt, hogy csinálta-e valaki előttem vagy nem. És az is mindegy volt, hogy más országokban mit csinálnak ezekkel. Tehát el kell jutni egy olyan szellemi függetlenséghez, amikor nem megy be az erdőbe. És minden generációnak el kell fogadni, hogy fel kell nőni valami olyasmire, ami teljesen új. Tehát az előző generáció tapasztalatait, szokásait csak áttételesen érvényesek rá, mivel azok egy más időpontban alakultak ki. És az új generáció ezt az időkontrasztot már pontosan érzékeli vagy érzékelnie kell. És minden generációnak a kialakult életstílusok és az azóta megváltozott életkörülmények közötti szakadékot kell betöltenie. És ezt el kell fogadnia. Szerintem az az egészséges, ha elfogadja, hogy ő más, időben és térben elkülönült, és az őt behatároló környezet is időben és térben más, mint ami alapján kialakult az előző generációnak az életstílusa, életstratégiája. Mert itt, Kelet-Európában nagyon fontos, hogy nincsenek mozgalmak, nagyon sok minden nincs, izolált emberek és életstratégiák vannak, amit egyénileg kell megjátszani. És iszonyú sok a tőlünk független tényező.

Tehát ha idáig eljutnak, akkor nem lehet kihúzni a talajt a lábuk alól, mert azt mondják, hogy akkor ez ott jó volt, de én itt vagyok itthon, és mivel itt vagyok itthon, ezt érzem, és jobban tudom, mert én csináltam végig, és ezért teszem azt.

Tehát a történelmet bizonyos értelemben nem elfogadni kell, hanem azt kell elfogadni, hogy akarva, akaratlanul teremtjük.

- Most milyen büntetésre számítasz? Ezt végiggondoltad már?

T.T.: Az első alkalommal, 2 éve, tépelődtem rengeteget ezen. Akkor iszonyú sokat foglalkoztam azzal, és idegileg ki is akasztott az a bizonytalanság, hogy mi lesz.

- Akkor még nem hallottál arról, hogy a szolgálatmagtagadók milyen büntetést kapnak?

T.T.: De hallottam. De mivel egyedi esetnek tartottam magam, ezért nem tudtam. Aztán egy kicsit másként, de tényleg egyedien sült el az egész, mert aki oda bekerül, nem kerül ki ilyen kevés idő után alkalmatlanná minősítve, mint én. Nekem gyakorlatilag a legjobban sült el a dolog.

- Tűdöd-e, hogy miért ez lett a vége? Netán volt-e egy csoport, esetleg az ellenzék, aki felvállalt, vagy a katonai ügyészség orvosa teljesen tárgyilagosan valóban felfedezte ezeket a pszichopátia tüneteket.

T.T.: Semmilyen csoport nem vállalt fel, mert semmilyen kapcsolatomban nem volt az ellenzékkel, sem más csoporttal, ezért az utóbbi lehet. Elképzelhető, hogy pszichopátikus személyiségszerkezetű vagyok. Emlékszem, hogy egy tárgyaláson mondta a bíró már a vége felé, amikor a nagyja lement, hogy ember; magának most nem sikerült nemzeti hősné lennie, mert tulajdonképpen maga egy beteg ember és ennél fogva nem konfrontálódhat a társadalommal. Konfrontációképtelen. És ekkor elmondtam neki, hogy én 85 tavaszától őszig én sírásóként dolgoztam, és amit én pszichésen ki akarok bírni, azt kibírom, ha nem akarom, akkor nem bírom ki, fel se merül, hogy ki kéne bírnom. És akkor az ügyvédem rögtön szót kért és elmondtam, hogy ővele először fordul elő, hogy a védencével szembekerül, de meg kell jegyeznie, hogy a védencének az előző nyilatkozata egyértelmű bizonyíték a pszichopátikus személyiségszerkezetre.

- Ő kihelyezett ügyvéd volt vagy te választottad?

T.T.: Kihelyezett ügyvéd volt.

- És jelenleg is kihelyezett ügyvéd leszel?

T.T.: Ez ma este dől el.

- Annál a kérdésnél tartottunk, hogy milyen büntetésre számítasz, illetve az is érdekes, hogy 2 évvel ezelőtt mire számítottál.

T.T.: Két évvel ezelőtt ez probléma volt és idegesített, és ez nagyon megviselte az idegeimet amiatt, hogy nem tudtam függetleníteni magam attól, hogy az a lényeg, hogy én megcsináltam: ez megtörtént, itt vagyok bent és akkor foglalkozunk mással, olvassunk könyvet. Túl vagyunk rajta, töltődünk fel, csináljuk az életünket, ahogy lehet, ahogy tudjuk. És függetlenítsük magunkat bizonyos dolgoktól. De hát ez nem sikerült. Túl sok mindent kellett megszokni a börtönben, túl új volt. Borzasztó volt az egész.

Most már egyáltalán nem érdekel. Azt tudom, hogy itt jogi eljárásról a szónak a klasszikus értelmében szó nincs, mert jogrend sincs, jog sincs. Ez egy hatalmi kérdés lesz az ő részükről, és bizonyos mértékig az én részemről is. Tehát az biztos, hogy az nem tényező, hogy mi születik. Más dolgok a fontosak. Nekem az a fontos, hogy gesztus értéke van a dolognak, egy jelzés a többi ember felé. De nem a pártburzsoázia felé jelzés: én nem vagyok beszélőviszonyban velük, és azt hiszem, ezzel nem vagyok egyedül. Nem kívánok nekik a meggyőződésemről információkat eljuttatni. Ők morálisan kizárták magukat a társadalomból, és egyelőre jobb, ha hallgatnak és mentik az irhájukat. Tehát ez a társadalom többi tagja felé egy jelzés, amit aztán rábírok az emberekre, hogy ezt hogyan fogadják. Mert nem kívánom, hogy ez kötelezettségeket rójon rájuk, hanem ahogy gondolják. És ha találkozás jön ebből létre köztem és köztük ennek a jelzésnek révén, ez csak külön jó. Akkor ők is érzik, hogy nincsenek egyedül.

Most a saját dolgomnak a szervezése közben, hogy az információk eljussanak, olyan emberekkel találkozik, akiknek a gyakorlati sorsára nem tudok befolyással lenni, és ami velem történt az elmúlt 3 évben, arra sem tudtak befolyással lenni, és mégis örömet okozott az az érzés, amikor velük beszélgettem - gyakorlati dolgokról volt szó -, hogy valami létrejön a levegőben, ami már nem a magány, nem az izoláltság, annak ellenére, hogy úgynevezett gyakorlati értelemben ennek egyelőre nem lehet nagyon sok jelentősége. De ez egy nagyon szent emberi érzés és élmény, hogy szolidáris tudok lenni valamennyire, még ha a jelzés szintjén is, és hogy legalább a jelzés szintjén velem is szolidárisak.

- Mit tudsz a szolgálatmegtagadókról, hányan vannak jelenleg börtönben?

T.T. Én azt hiszem, ez benne van a köztudatban.

- Te milyen adatokról tudsz?

T.T.: Én úgy tudom, hogy 150-en vannak bent. Amikor a tárgyalásom folyt, akkor súlyosbító körülményként vették figyelembe azt, hogy az utóbbi időben elszaporodtak ezek. Szóval lehet, hogy ez azóta megnőtt.

- Tudsz-e valamit arról, hogy a szolgálatmegtagadók a büntetés letöltése után még milyen diszkriminációt szenvednek el?

T.T.: Priuszt kapnak, ami bizonyos ideig él. Tehát a letöltés után eltöltik a közügyektől egy bizonyos időre. De nem lehet tudni, hogy mivel jár. Hallottam olyan emberről, aki kijött priusszal, utána útlevelet kért Bécsbe, és megkapta. Nem lehet tudni, mert ahogy a nyugati újságírók mondják, a helyzet cseppfolyós, tehát egy konszolidált anarchiában tespedünk.

De általában van diszkrimináció. Nincsenek pontos információim, de gondolom, hogy bizalmi állást nem tölthetnek be, márpedig a segéd munkán kívül minden bizalmi állás egy diktatúrában. Mert úgy működik csak, ha mindent integrál.

- Mi a véleményed a fegyver nélküli katonai szolgálatról, vagy ún. civil szolgálatról, ahol a fegyver fogása helyett valamilyen humánus cselekedetet végeznének, netán a szociálpolitikai feladatokban segítenének?

T.T.: Én ezt bohóckodásnak tartom, mert ezt nem tartom aktuális kérdésnek. Tudniillik egy diktatúrában teljesen mindegy, hogy csapágyakat csinálsz, embereket gyógyítasz, vagy éppen stukkerral trapolsz és játszod a katonát. Teljesen mindegy. Tulajdonképpen az összes fizikális tevékenységem behatárolják és megdézsmálják. Ez itt a fő kérdés, hogy a társadalom be van kebelezve néhány szerencsétlen eszelős által. Az erőszak és a hatalom elvont dolog. Tehát nem feltétlenül kell személyesen megélni valamit, hogy részese legyek a megtörténésének.

És nem is nagyon vesz tudomást arról a hatalom, hogy én személyesen mit élek meg. Ezeket az információkat csak a társadalom képes felvenni. A hatalom nem képes személyes élményeknek teret adni.

Tehát ez egy naiv gyermekes dolog, hogy ezzel megold valamit, hogy betegeket hurcolnak. A beteghurcolásra megvan a többi ember, akik ugyanúgy elhurcolnák a betegeket.

Lehet, hogy a legundorítóbb történik ebben a kérdésben. Hogy míg minket politikaiakat kicsinálnak, addig a vallásosoknak biztosítanak egy illet és ez nem is lenne rossz lépése a hatalomnak. Habár tulajdonképpen az a legjobb, ha ezek meg vannak osztva. Úgyhogy mindenki ahogy gondolja, úgy élhesse meg.

Én tulajdonképpen nem tartom módszernek, nem tartom értelmes dolognak, bohóckodásnak tartom de mindenkinek joga van bohóckodni, és mindenki játsza meg az életét úgy, ahogy akarja.

Tulajdonképpen ha én ebbe beleszólhatnék, hogy legyen-e ez vagy ne, ami nem valószínű, akkor én azt mondanám, hogy legyen, de én nem választanám.

Ez alatt a 2 év alatt igen nagy bizonytalanságban tartottak és ha pszichésen rájuk hangolódtam volna, talán ki is készülök, hogy minden félévben jelezték, hogy be fognak hívni és nem hívtak. Tehát bepörgethettek volna, ha komolyan veszem őket. Ez jogi szempontból érdekes.

- Néhány ember tehet-e érted személy szerint valamit azzal, hogy küld csomagot vagy levelet. Ez pozitív vagy negatív lenne-e szerinted? Gondolom, ha sok levelet kapsz, akkor az neked annyiban jó, hogy érzel esetleg valami visszajelzést, de lehet, hogy a börtönben tovább keményítik pont emiatt a helyzetedet.

T.T.: Hogy ha így fogom felfogni, majd jelzem nektek. De remélem, hogy nem tudnak eljuttatni ideig. És remélem, hogy méltó tudok lenni azokhoz, akik velem szolidárisak.

- Érzed-e, hogy ez erősít téged ott bent?

T.T.: Igen, erősít, és ezt előre is köszönöm.

Dehóczky Gábor

Az interjút magánról gépelve, változtatás nélkül készültük.

Tamás az interjút követő délelőttön a megadott cím helyett a Katonai Főügyészségre ment, ahol jegyzőkönyvbe vették a szolgálatmegtagadásra vonatkozó bejelentését, majd „értesítésig” hazaengedték.

Egyetem - begyetem, tengertánc

Csak hogy a légvonalbeli összeköttetés Budapest és Los Angeles között meg ne szakadjon.

Teljes gózzal járok az egyetemre, 33 éves fejtel. Nekem elég természetesnek tűnt egészen addig, amíg az egyik előadás során egy magyar lányra nem bukkantam. Ez eszembe jutatta a magyar egyetemi éveimet, és a magyar egyetemi viszonyokat.

Egy dolgot szeretnék csak kiemelni, de előbb egy kis leírás következik az egyetemről. Területe talán valamivel kisebb mint a városligeté, de az is lehet, hogy ugyanakkora. Neve: California State University, Northridge. Itt minden szak, ág, fakultás együtt van, legalábbis majdnem minden. Ennek az a rendkívüli előnye, hogy fantasztikus keresztanterveket állíthatsz össze magadnak, nézzük például a következőkémia, aktrajzolás, súlyemelés, human sexuality, leisure studies (szabadidő felhasználás) - egy a lehetséges kombinációk közül. Vagy: bevezetés a számítástechnikába, angol irodalom, pénzügyi alapelvek, filmművészet. Feltételezzük, hogy felvettek eldöntetlen szakra. 20 éves vagy, nem tudod pontosan mit akarsz, csak azt, hogy tanulni. Benyújtod a felvételi kérvényedet, és minden esélyed megvan rá, hogy felvesznek, ha a középiskolában legalább közepes eredményeid voltak. Ha ennél rosszabb, akkor is van valami kiskapu, felvesznek próbaidőre, vagy valami ilyesmi. Szóval erre az egyetemre bekerülni nem nagyon nehéz. Vannak mégán, komolyabb hírnevű egyetemek, ahová jóval nehezebb, és a tandíj évi tízezer dollárra is rúghat.

Kiválasztasz 2-5 "general education" (általános oktatás) osztályt, tőled függ, hogy mennyit, mit, és az időbeosztás, valamint a tanár megválasztása is elég tág lehetőségek között mozog. A tandíj évi 700 dollár, plusz könyvek (kb. 100-400 dollár).

Kb. 2 év után illik eldönteni, hogy mit akarsz, ekkor elolvasod a katalógusból, hogy mely osztályokon kell átverekedned magad ahhoz, hogy diplomát kapj. A Bachelors Degree-t (kb. 3 éves

főiskolai diplomával egyenértékű) 3-4, a Masters Degree-t (az ötéves pesti egyetemi diplomákkal egyenértékű, de talán valamivel nehezebb) 5-6 év után lehet megszerezni. Az első 3-4 évben te szabad meg, hogy teljes, vagy félidőben jársz egyetemre. A heti órádat beállíthatod heti 2 órától kezdve egészen heti 20-30 óráig. Sokan teljes állásban dolgoznak, és félállásban tanulnak, így persze a diploma megszerzése több időbe telik. Általában nincs időhöz, vagy határidőhöz kötve a diplomaszerezés, de minél feljebb kerülsz, annál több ösztönzőkorlátozás van. Pl. különböző student statusok vannak, újonc, alsófok, rangidős, diplomázó, stb. mittudomén, hogy fordítsam ezeket, érted, a lényegét. Magasabb státus, szigorúbb követelmények, pl. ha egyszer diplomázó státusba kerülés, akkor 3 éven belül be kell fejezned mindent, különben bizonyos osztályok elévülnek, és újra el kell végezni őket.

Szóval, visszatérve a bevezetőben említett dologra, amit ki akartam emelni: időnként látni egy-egy 45-65 éves "tanulót" az osztályokban, ami nagy örömmre szolgál. Nemritkán ők a legjobbak, tudják, hogy az ő korukban már csak komolyan érdemes. Ők már nem kapnak pénzügyi segítyt a legtöbb esetben, a tandíjat keményen megspórolták, így nem hagyják kárbaveszni linkeskedéssel. Az alkotmány biztosítja a tanuláshoz való jogot, korra, nemre, fajtára, nemzetiségre, vallásra és szexuális orientáltságra való tekintet nélkül.

Ez lehetőséget ad 20 év után megfáradt pedagógusoknak, vásott gyerekoru titkárnőknek, akiknek hirtelen benőtt a fejlágya és rájöttek, hogy többre érdemesek, melósoknak, akik elkezdtek továbbképezni magukat, és közben rájöttek, hogy továbbképző tanfolyamoknál mélyebbre menő tanulásra van szükségük ahhoz, hogy a későn felismert adottságokat kifejlesszék, lehetőséget ad arra, hogy életük közepén pályát változtassanak. Vagy a meglévő pálya tapasztalatát egy új, most születő pályával-tudományággal kombinálják. Vegyük csak például a

computer science-t. A számítógéptechnika minden hagyományos iparággal létrehozta a saját ötvözetét, és az új ágakban a legkiválóbb szakemberek azok lesznek, akiknek megvan a tapasztalata az alapágban, plusz a computerismeret, ami önmagában is kemény dió. Egy nagy kórház előnyben fogja részesíteni az orvos-computertudós-gyógyszerészt a szimplán computer szakemberrel szemben. Egy cég, amelyik zenével kapcsolatos szoftvereket akar kifejleszteni, csak olyan embereket fog alkalmazni, akik zenében és computerben egyaránt jártasak, méghozzá mélyen, és alaposan.

A high technology, az emberiség új korszaka kitermelte az új életformát, az élethosszig tartó tanulást (nemcsak a közmondás szintjén, de intézményesen is). Ha Magyarország jelenlegi pozícióját megtartani, vagy javítani akarja a világgpiacon, alkalmazkodnia kell ehhez a tanuláshoz való jog (és szabadság) szocialista módon való kiterjesztésével. Kiterjeszteni korra, tanulmányi végzettségre való tekintet nélkül. Mellesleg zárásul megemlítem, hogy a magas tandíjakat nem tartom hülyeségnek. Ami ingyen van, azt az ember hajlamos "olcsónak", azaz értékte-

lennek tekinteni, és talán kevésbé becsüli meg, mint azt, amiért jobban meg kell fizetni. A könnyebb bejutási rendszer többeknek ad lehetőséget arra, hogy erejüket a gyakorlatban próbálják ki, izzadás, rövid, mesterséges körülményű felvétellel szemben, amelyek sokszor nem produkálnak megbízható eredményt a rendkívüli stressz ("minden ezen múlik") miatt. Az első években sokan kihullanak, de nem hiszem, hogy ezek a próbálkozások igazán népgazdasági kárt okoznának. Amit megtanulnak, az meg van tanulva, és a tanulás mindig profitál, indirekt módon. Kiszámíthatatlan, hogy egy osztály vagy tanfolyam elvégzése mennyi konkrét hasznot hajt. Sokkal több veszteség adódik a tehetséges emberek elkallódásából, a reménytelenségtől ivásba menekülő viselkedésformákból, a "rossz ember rossz helyen" okokra visszavezethető nagyméretű népgazdasági hibákból.

Igaz-e, hogy Magyarországon 25 éves kor után csak miniszteri különengedéllyel lehet egyetemi tanulmányokba kezdeni? Mit mond a tanuláshoz való jogról a Magyar Alkotmány?

Lassu Tamás

LÉVAI SÁNDOR

~~Önszervező~~

A Sanyi manó társadalom

(Tapasztalatok az ITDK történetéből II.)

A televízióban 1970-ben hullámvölgybe került a bábműsorok hajója, hónapokig alig volt munkám, tehát valami értelmes elfoglaltságot kellett keresnem.

Igy került kezembe a "Sanyi Manó meséi" c. kötet, ami nemcsak rám gyakorolt mély benyomást, hanem - mint kiderült - Bálint Ágnes kollégámra, a Gyermekosztály szerkesztőjére is.

Az eredeti angol mese hősei: Sanyi Manó, a Vasorrú Bába, az Útfoltozó, a Huhu Varázsló, a Kőfaragó, a Létrás Törpe és mások egy mindössze 7 házból álló településen éltek egymásra utalva egy laza, de mégis kitapintható szálakkal összefűzött közösségben.

A kitűnő pedagógiai érzéssel és fantáziával megírt mesék nagyon alkalmasak voltak arra, hogy azokból egy tv-sorozatot készítsünk.

Egy áthághatatlan látszó akadály állt utunkban, a stúdiók szűk keresztmetszete.

Kézenfekvő volt az ötlet, amit a gyártásvezető főnöknek előadtam: mivel a külső felvételekhez erdős,

ligetes helyszínt kell keresnünk, építsük fel ott a 7 házat úgy, hogy azok a belső felvételekhez is alkalmasak legyenek. Így függetleníthetjük magunkat a stúdióbeosztás esetlegességeitől!

Az ötlet tetszett, mindössze egy kérdése volt: mindez mennyibe fog kerülni?

Több, mint két éves munkába került, amíg a kérdésre választ tudtam adni. S e válaszadáshoz 50 fiatal szakembert is meg kellett nyernem Sanyi Manó ügyének.

Mivel a vállalkozás volumene meghaladta a TV lehetőségeit, egy társadalmi összefogással megvalósítandó tervet dolgoztam ki, amihez a közreműködők hozzájárulását igyekeztem megszerezni.

A terv a következő volt:

Olyan helyen és úgy épüljenek fel a házak, hogy a filmforgatás után a teljesen berendezett műhelyekben a gyerekeknek be lehessen mutatni a kihalófélben lévő mesterségeket és az egész telep alkalmas legyen gyerekek szabadidejének aktív eltöltésére.

Ehhez:

- meg kellett találni és megszerezni a forgatásra alkalmas területet,
- meg kellett írni az 52 részes sorozatot,
- meg kellett tervezni a házakat és azok berendezését,
- partnereket kellett keresni a kivitelezéshez,
- és gazdát találni, aki a forgatás után vállalja a házak üzemeltetését.

Végigjárva a budai hegyeket, a Tündérhegyi útnál, a Tücsök rét környékén - nomen est omen - megtaláltam a csodálatos domborzatú és vegetációjú területet, ami a síugró sánc és a Libegő közt terül el, mintegy 20 hektáron.

Előadva tervünket a XII.kerületi és a Fővárosi Tanács illetékesei elvi hozzájárulásukat adták ahhoz, hogy a területet a forgatásra ingyen igénybe vehetjük, továbbá hajlandók voltak a házakat üzemeltetni.

A kezdeti siker Bálint Ágnes is felvillanyozta és megírta az 52 részes szinopszist. Mindezt megbízás nélkül!

Jómagam szinte beköltöztem az Iparművészeti Múzeum könyvtárába anyaggyűjtésre, azután - majd egy éves munkával - megterveztem a házakat, s elkészítettem azok M=1:50-es makettjeit.

Közben az ötlettel megkerestem Pogány Frigyest, az Iparművészeti Főiskola igazgatóját, és megkérdeztem: hajlandó lenne-e a már megépült házakban a növendékek számára olyan nyári üzemi gyakorlatot engedélyezni, ahol a hallgatók elkészíthetik a bútorokat és a kellékeket?

A válasz pozitív volt.

Az ígéretekkel tarsolyomban végigjártam a Kertészeti Egyetemet, a Térképészeti Intézetet, a Víz, Csatorna és Elektromos Művek KISZ-szervezeteit, ugyanis a végleges költségvetés tételei közül még csak a házak felépítésének forint összege volt birtokomban, amit a makettek alapján egy építész kollégám állított össze, elkészítve a kiviteli tervek teljes műszaki dokumentációját.

A Térképészeti Intézet KISZ-esei felmérték a területet és elkészítették a térképet, amin - a házakat elhelyezve - a többi szakember megcsinálta a terület közművesítési tervét, valamint a forgatáshoz szükséges patak és tó létesítéséhez a gépház és a vizet cirkuláltató csőrendszer dokumentációját. A Kertészeti Egyetem két tanára és diákjai pedig a telepítendő évelő virágokról, cserjékről és fákról készítette el a kertészeti tervet.

Az Úttörőszövetség a kivitelezési időszakban anyaggyűjtésre és nyári táborban való munkára mozgósította volna tagjait.

Igy összeállt a tervdokumentáció és költségvetés (50 millió Ft), amit a makettekről és a területről - a 4 évszakban - készített színes fotókkal, (a FÉNYSZÖV KISZ-eseinek ajándékával) illusztrálva, 10 példányban készítettünk el és tettünk a főnökök asztalára 1972-ben.

SERVAS

A SERVAS ÜDVÖZLI A NEMZETKÖZI UTAZÓKAT

"... minden egyes igaz barátság erősíti a világ békéjének alapjait. Gondolatról gondolatra, tetről tetre és minden lélegzetvétellel az érszakról való lemondás birodalmát építjük, azt, ami az emberi lélek igazi otthona."

(Mahatma Gandhi)

A SERVAS házigazdák és utazók egy olyan hálózata, amelyet azért alakítottak ki, hogy elősegítse a világban a béke, egyetértés és a jóakarát. Szellemének elterjedését azért, hogy a különböző kulturális háttérrel rendelkező emberek között mélyebb és személyesebb kapcsolatok kialakítására nyújt lehetőséget.

A látogatókat egy idegen család, vagy lakóközösség hívja meg az otthonába, hogy kicseréljék a véleményüket nemzetközi és társadalmi kérdésekben, és hogy megosszák az alkotó élet és az embertársakért érzett felelősség iránti kölcsönös érdeklődésüket.

Hat kontinens csaknem száz országában több, mint 9000 házigazda jelentkezett, többnyire egyének, családok, szomszédsági körök, ashramok (indiai tanya szerű településközösség, pl. Gandhi is egy ashramban lakott), vagy lakóközösségek.

A SERVAS utazói meglátogathatnak ún. Nyitott Ajtajú Házigazdákat, akik két napra, ill. éjszakára, de néha hosszabb időre is vendéget fogadnak, vagy ún. Napközi Házigazdákat, akik nem ajánlanak fel szállást, de információkkal szeretnének segíteni, ill. idegenvezetőként szívesen vezetik körbe lakóhelyükön a vendéget, étkezést adnak, vagy csak egyszerűen szívesen találkoznak idegenekkel egy kis baráti beszélgetésre.

A SERVAS Svájcban mint egy nemzetközi, nem bevétel orientált szervezet van bejegyezve. Ez egy kulturális célú, nem állami, de nem is földalatti, nemzetközi bizalomerősítő szervezet. A SERVAS-nak az ENSZ Gazdasági és Társadalmi Tanácsában tanácskozási joga van. A SERVAS működése mindenütt önkéntességi alapokon nyugszik.

HOGYAN LEHETSZ UTAZÓ?

- Küldj egy levelet az alább közölt címek egyikeire, és kérjed, hogy továbbítsák a SERVAS titkárságának, vagy az országhoz tartozó területi szervezőhöz.

- Kapni fogsz ezután egy "Bemutató levelet", amely egy űrlap, és amelyet kérvényezés és jóváhagyás céljából kitölve kell visszaküldened.

- Ha ez is megtörtént, megkérnek, hogy járulj hozzá a SERVAS postázási és egyéb költségeinek fedezéséhez.

→ 14

A javaslatot a TV elnöksége tárgyalta, ahová engem nem hívtak meg, s a döntésről - ami elutasító volt - máig sem kaptam egy sor értesítést sem. S ugyanígy azok sem, akik a kb. 1 millió Ft értékű társadalmi munkát elvégezték.

A munka szervezése közben feltűnt, hogy bármelyik vállalatot bármilyen kéréssel kerestem meg, napok alatt megszervezték a csapatot, s úgy dolgoztak, mintha célprémiumot ajánlottam volna nekik. Pedig - a tisztesség kedvéért - mindenütt azzal kezdtem, hogy munkájuk előfeltétele a döntésnek, és nem biztos, hogy el fogják fogadni a javaslatot.

Érdeklődtem, hogy mi sarkallta őket erre a lelkes munkára?

A válasz - szinte egybehangzóan - ugyanaz volt:

Ritkán jutnak olyan feladathoz, ami szaktudásukat igénybe veszi. Ha a rutinmunkák sorában akad ilyen, azt örömmel csinálják. Pláne, ha gyerekekről van szó.

Ha egy-két ilyen választ kapok, talán fel sem tűnik. De az megdöbbentő volt, hogy mindenütt ezzel a válasszal találkoztam.

Fiatal, lelkes, jól képzett szakemberek, tele kihasználatlan energiával, amivel hegyeket lehetne megmozgatni! (Ezeket az energiákat azóta - szociológiai adatok tanúsága szerint - szépen lekötötte a létfenntartás kényszeréből végzett túlmunka. Vagy talán mégsem? Talán a mennyiségi lekötöttséget még ma is sokan váltanák minőségire? - a szerk.)

Tulajdonképpen ez a felfedezés érlelte meg bennem a Társadalmi Kísérlet gondolatát, de ehhez - a már leirt tapasztalatokon túl - más eseményekből levont konzekvenciák is hozzásegítettek.

HAJNAL ISTVÁN RÓL

Lapzártakor jelent meg a Valóság 88/3-as száma s benne Glatz Ferenc Hajnalról írt tanulmánya, de azért korábbi szándékunkat nem feladva itt is írunk róla. Légrádi Tibor küldött néhány eldugott Hajnal tanulmányt az IGYÉSZ-nek azzal, hogy "Megítélésem szerint (...) gondolatrendszere az ITDK típusú szellemi mozgalmak egyik legfontosabb elméleti háttere kellene, hogy legyen". A tanulmányok kölcsönözhetőek, felsorolásuk az előző számban. Aki tovább kíván tájékozódni, annak Tibor a Medvetánc 1982/2-3. számában Lakatos László tanulmányát ajánlja "Az elfelejtett Hajnal Istvánról", melynek végén bibliográfia is található.

Aki tovább kíván tájékozódni, annak íme Tibor összeállítása:

1. A Medvetánc 1982/2-3 számában Lakatos László írt egy tanulmányt "Az elfelejtett Hajnal István"-ról. (Ennek a végén felsorolja a legfontosabb Hajnal-munkákat és a legfontosabb róla szóló írásokat (317.o.).

2. Ezután közli a Medvetánc e száma Hajnal 1. "Írásbeliség, intellektuális réteg és európai fejlődés" c. tanulmányát.

Lehet, hogy nincs kéznél ez a Medvetánc, ezért felsorolom itt is a legfontosabb írásokat:

3. H.I.: Történelem és szociológia Századok 1939. (1-32 és 137-166 o.) (Ez egy nehéz elméleti-filozófiai tanulmány. A legmagvasabb munkája, de nem javaslom az olvasását ezzel kezdeni, mert kitartás kell hozzá.) Megjelent a Rajk Szakkollégium Hajnal füzetében. Novotnik Imre szerkesztette és egy nagyon jó előszót írt hozzá. (16. füzet 1983.)

4. H.I.: A technika fejlődése. Domanovszky Emélekkönyv. 1937. Nagyon érdekes olvasmány a vasfeldolgozás társadalmi-történeti folyamatáról és következményeiről.

5. H.I.: Az európai város kialakulása. Városi Szemle 1941/6. (Ezt is elküldtem. Nagyon olvasmányos és szemléletes, nekem az egyik legnagyobb élményem volt. A minden szempontból kulcsfontosságú európai városiasodás életszerű folyamatát mutatja be.)

6. H.I.: Az osztálytársadalom. Magyar Művelő-

HAMVAST

Nehéz. Nagyon nehéz. Az ember ma minden sikert kizárólag annak köszönhet, hogy személyes életét megtagadja és kikapcsolja. Személytelenségi attitűdöt vesz fel és elmegy katonának, hogy mihelyt alkalma nyílik, saját apját lepuffantsa. Nemsokára már nemcsak a siker, de a lélegzés, a kenyér is csak azé lesz, aki személytelenné vált, ami ugyanaz, valótlan és hazuggá. Önmagát letagadja. Önmagát a létezők sorából kizárja. A személytelen hatalomnak magát át kell adnia. A személy bevetése botrány lesz. Tilos. A felelősség ismeretlen. A játék bűn. Senki nem vállal semmit. Senki nem szól egy szót sem. Az ember megszólíthatatlanná válik. A közösség felbomlik.

Milyen szánalmas és bárgyú reménykedés, hogy a világ megjavul, a válság szépen elmúlik és a történet (a személytelen izmus) csak úgy magától, tőlünk függetlenül az emberiséget a boldogsággal meg fogja ajándékozni. Könnyezni való baromság. Az elhazudott létezés hülye fantazmagóriája. Reménykedni, ezek után, abban, hogy van embertől és személytől független történet és fejlődés, az Apokalipszis happy endben végződik. Csak úgy, a személy hozzájárulása és akarata és erőfeszítése és bevétele nélkül.

Életrendem újítása ez: az összes kérdéseket függőben tartani. Ezek szerint a gondolkozást nem lezárni, hanem éppen minden ajtót kinyitni. A fonalakat nem csomóra kötni, hanem minden csomót felbontani. A kérdéseket nem megoldani, hanem azokat megkeresni, minél többet és minél veszélyesebbet és a lehető legélesebben felállítani. A szellem tevékenysége elől a megoldásokkal nem eizárkózni, hanem az összes ajtók és ablakok teljes kitérásával a szellemnek szabad beözönlést és keresztuztatot biztosítani. Semmiféle szilárd megállapodás és megállapítás. Semmi elv. Semmi meggyőződés. Hadd jöjjön és járjon át a levegő és süssön a nap. Az egyetlen módja annak, hogy megérjek. A megoldások, ha jók, mindig gyönyörködtetnek. De senki se kívánja tőlem, hogy bármit is megoldjak. Semmi sem áll tőlem oly távol, mint rendszert építeni. És semmi sem tud annyira mulattatni, mint az úgynevezett világnézet. Szükségem van arra, hogy önmagammal minden pillanatban szabadon rendelkezzem, és fenntartom jogomat arra, hogy azt csináljam, amit akarok. Paradox. A paradoxon kísérlet arra, hogy az igaznál igazabb legyen. A paradoxon abszurd. De én ebben az abszurdban remekül érzem magam. Mert az abszurd számomra a csoda lehetőségének állandó nyitva tartása. A csoda tömény valóság. Már nem is megvalósulás. Ennél több: a beteljesülés. Azzal, hogy az összes ablakokat és ajtókat éjjel-nappal tárva-nyitva tartom, a szellem nemzöereje számára magamat hozzáférhetővé teszem. Eresszék be a napot. Alles stehet im Wunder.

A lélek a Tízezerbőrű Tűz gyermeke. Pyripais myriodermatikos. Tízezer bőrnek kell lehámlania, hogy önmagához elérjen. Minden vedléssel kisebb lesz, a tűz nagyobb. Fizika és kémia és biológia és pszichológia és filozófia és vallás, mind kéreg. Páncél, burok, álarc, kamra, fegyház, elv, doktrína, világnézet. Mind rövidzárlat. Defekt. Az intelligencia tevékenységének leállítás.

Az idézetek forrása a Vigiliánál megjelent kötet: Hamvas Béla: Silentium; Titkos jegyzőkönyv; Unikornis Budapest - 1987. Tájékozódásul az "Életünk" 1987/9-es, egészében Hamvasnak szentelt számát ajánljuk. Utóbb megjelent művei: A világválság

OLVASOM

„Elveted a tettet, kinő belőle a magatartás. Elveted a magatartást, kinő belőle a jellem. Elveted a jellemet, kinő belőle a sors.” Nemcsak az egyes ember sorsa. Az egész emberiségé. De a régiek tudták azt is, hogy még mielőtt a tett volt, van valami más, annál mélyebb, sokkal mélyebb. Ez a kép, a gondolat, ez az idea. A régieknek tudomásuk volt arról, hogy ezeknek a képeknek, vagy gondolatoknak leírhatatlan hatalmuk van. A kerek földön a legnagyobb hatalom az idea s ezért a legnagyobb valóság a kép. Ma azt hiszik, hogy a hatalom a revolvergolyó. S ezek szerint az egyetlen valóság. A régiek tudták, hogy a revolvergolyót megelőzi az embernek önmagáról alkotott, látott képe. A gyilkos előbb van, mint a revolver. A pisztolyt az ember süti el, mégpedig az idea, a kép és a gondolat mágikus érintésére. A kép kitágít és leszűkít és lehangol és felbuzdít és megőrjíti és búskomorra tesz. A régiek a képeknek az emberre tett hatásával tudatosan foglalkoztak. Ezért tudták, hogy a kép az embert az emberiségről leszakíthatja és kígyóvá varázsolhatja, mint Odysseus társait Kírké bűbája disznókká varázsolta. Tudták, hogy a kép az emberiségről egész népeket szakíthat le és örömtelenül nyüzsgő hangyabollyá teheti. A kép jelzi azt, hogy az ember önmagában milyen erőket táplál, hova és merre koncentrálni, milyen hőfokon, azt, hogy mi a vágya, mitől fél, mit kíván, merre megy, mit titkol és mivel kérkedik.

Ma ismét kezdik tudni, hogy nincs külső és belső valóság. Valóság az, ami hat. És semmi sem hat mélyebbre és mélyebbről, mint az idea. Az embert nem intelligenciája vezeti, nem akarata, hanem imaginációja. Ma ismét kezdik látni, milyen iszonyú veszélye és következménye van annak, ha valaki a pszichológiai realitást elhanyagolhatónak véli. Kezdi megérteni az ideák hatását és kezdi megérteni, mi történik azzal az emberrel, aki önmagát kígyóvá és azzal az állammal, amely önmagát hangyabollyá változtatja. Kezdi megérteni, nem a revolvergolyó varázsolta el őket, hanem saját képükké alakultak át. Az emberben elhatalmasodhat a choc en retour, a visszafelé való szédület, amikor az ember saját létéről, anélkül, hogy tudná mikor és hogyan, leszakad és a sötétség bűvöletében a létezés távoli, elfelejtett tájaira visszabukik.

Ez a choc en retour minden megrázkódtatáskor fellép és minden mutáció egyik legfontosabb tényezője. Ilyenkor az örvény visszaszívó hatalma igen erős. A lények ezreit, egész népeket szívhat vissza, mint ahogy visszavonta a hangyát és a kígyót.

– Ha sok az ellenségem, ha szegény vagyok, ha gúnyolnak, még nem jelenti, hogy többet érek.

– Tartózkodni a megalázottak kevélységétől. Nem hinni, hogy amiért üldöznek, részemen az igazság.

– Az evangéliumot megérteni annyi, mint nem a tanítást, hanem a normális ember élettechnikáját megérteni.

– Ne csinálj faragott képeket. Ne csinálj bálványokat. Ne csinálj elveket és elméleteket és világnézeteket.

(Magvető, Bp.1983); Szellem és egzisztencia (Pécs, 1988) Karnevál (-regény- Magvető, Bp.1985) és az említett kötet, amelyből válogattunk. A Lev-Lap a 12. számában közölt kis részletet a Láthatatlan történet-ből (Bp.1943).

déstörténet V. kötet 1942. (Szerkesztette: Domanovszky Sándor (Ez egy konkrétabb történeti munka a magyar társadalom tagozódásáról.)

7. H.I.: A kis nemzetek történetírásának munkaközösségéről. Századok 1942/1-3. és 4-6 számok (Ez a másik alapvető nagy tanulmánya. Olvasmányos. Az európai fejlődés különböző régióinak összehasonlító történetét vázolja fel az újkorig. Világszínvonalú tanulmány volt akkor. Erre épül Bibó és Szűcs Jenő: (vázlat Európa három történeti régiójáról) hasonló témájú gondolkodása). Tartalmazza a szakkollégiumi füzet. A második felét beválogatták a Helyünk Európában (Nézetek és koncepciók a 20. századi Magyarországon) Magvető Bp. 1986 c. válogatás I. kötetébe 624-645. o.

B. H.I.: Az újkor története (Hóman-Szekfű-Kerényi szerk. Egyetemes Történet III.kötete. Magyar Szemle társaság Bp.1936.) Legnagyobb szabású munkája.

9. Nemrég adták ki tőle "A Batthyány-kormány külpolitikája" c. késői tanulmányát. Gondolat Bp.1987.

10. Ez és a többi jelentősebb írása már konkrét történelmi-empirikus vizsgálat. (Pl.: A Kossuth emigráció Törökországban.)

11. Legjobb előtanulmány Hajnal István megértéséhez Erdei Ferenc: Történelem és szociológia (Társadalomtudomány 1942/4-5.) c. tanulmánya, amelyben Hajnal gondolatrendszerét és legfontosabb fogalmait érthetően, világosan és pontosan összefoglalja. Ez megjelent az Akadémia Kiadó által kiadott Erdei-összes valamelyik kötetében. Sajnos ezt nem írtam fel.

12. Az "Új történet szemlélet" c. kis magvas tanulmányt elküldtem, egy eldugott könyvben jelent meg.

13. "Az első gépek" c. tanulmány a Válasz utolsó 1949/5. számában jelent meg. Ez a lap megszüntetéséhez és az ő nyugdíjaztatásához vezetett. Hajnal István 1956 elején halt meg. Elméleti kérdésekkel foglalkozott, ezért "aktuális" politikai jelentőséget nem lehet az írásainak tulajdonítani, de Bibó munkássága nem bontakozhatott volna ki s nem lehetett volna olyan egységes szemléletű nélküle.

Légrádi Tibor

HOGYAN LEHETSZ HÁZIGAZDA?

- Küldj egy levelet az alább közölt címek egyikére, és kérjed, hogy továbbítsák a SERVAS titkárságának, vagy az országhoz tartozó területi szervezőhöz.
- Nemsokára kapni fogsz egy jelentkezési űrlapot, amelyet a megfelelő adatok kitöltése után kitöltve vissza kell küldened.

A SERVAS ÜDVÖZÖL A BÉKEÉPÍTŐK CSALÁDJÁBAN.
KERESS MEG MINKET!
A SERVAS HELYI SZERVEZŐINEK LISTÁJA:

EUROPA ÉS KÖZEL-KELET
Ulla Offer
Langenauer Weg 3
D-1000 Berlin 27
F.R.Germany

DÉL OCEÁNIA
Ann Young
16 Skerton Avenue
Hornby
Christchurch 4
New Zealand

SERVAS DENMARK
Birgitte Damsgaard
Vangs Allee 20
2500 Valby
Copenhagen Denmark
(tel: 01 161179)

KELET ÁZSIA
Takashi Aoki
5-7-1 Satakedai
Suita-shi
Osaka-fu 565
Japán

DÉL ÁZSIA
Harivallabh Parikh
Anand Niketan Ashram
P.O.Rangpur (Kawant)
Dist.Baroda 391140
Gujarat
India

DÉL AMERIKA
Jorge Zoppolo
Avenida Italia 5619
Montevideo
Uruguay

AFRIKA
E.K.Narter-Olaga
P.O.Box 4229
Accra
Ghana

EGYESÜLT ÁLLAMOK és KANADA
U.S.Servas Comittee
11 John Street Room 706
New York
N.Y. 10038
USA

**KÖZÉP AMERIKA
KARIB SZIGETEK és MEXIKÓ**
Felix Zurita Ochoa
Puente 91
Jardines del Sur
Mexico D.F.16050
Mexico

(A fordító megjegyzései)

1987 nyarán Dániában találkoztam a SERVAS helyi szervezőjével, (a szemre kb. 70 éves (!)) Birgitte-tel. Elmondta, hogy a jelentkezéssel járó levélváltásra és más bonyodalmakra a házigazdák védelme miatt van szükség. A címlisták pl. szigorúan a SERVAS tulajdonában vannak, ezeket csupán megtekintésre adják az utazóknak kölcsön, amelyet azután vissza kell küldeni, és tilos visszatartani, másolatot készíteni róluk, vagy egyéb módon felhasználni őket. Hasonló okokból olyan országokban, ahol ennek állami, jogi garanciái nincsenek, a SERVAS nem tart fenn hálózatot, és természetesen címlista sin-

csen. Csak így kerülhető el az, hogy a címlistát hivatalos szervek elkobozzák, vagy más, akár magánszemély által elkövetett visszaélés történjen. A 80-as évek elején a SERVAS kezdeményezte a szervezet kiépítését Magyarországon is, de hivatalos szerveink - elsősorban az ország devizamérlegében a SERVAS működésének következményeként kialakuló feltételezett hátrányokra való hivatkozással - nem támogatták ezt. Magyarok ennek ellenére kapcsolatba léphetnek a szervezettel, legcélszerűbb a legközelebbi, a nyugat-berlini szervezőn keresztül.

Kilián Imre

AZ IGYÉSZ ÚJ ANYAGAI

- MAURER GYÖRGY: A kommunától a szomszédságig - három tanulmány 1987 p.72. (kézirat)
- KEMÉNY BERTALAN: A termőföld, mint természeti erőforrás, és hasznosításának társadalmi környezete 1988 (kézirat) p.53
- KÉK BOLYGÓ BME Zöld Klub kiadványa
- LÉVAI SÁNDOR: A környezetkímélő életmód lehetőségei Magyarországon, az ezredfordulón 1987 p.42. (kézirat)
- Népfőiskolai kezdeményezések és tervek 1983-84 (szerk.: Tóth János) Bp. 1984 NI p.108
- PETER R: BERGER - THOMAS LUCKMANN: A valóság társadalmi megformálása - tudásszociológiai tanulmány Népművelési Intézet 1985 p.232. /példányszám: 100/
- Dr. Béres József előadása a Biokultura Egyesület Klubjában 1987 nov. p.19.
- Diagnózis és terápia - Magyary Zoltán társadalomszervező tevékenysége I.-II. szöveggyűjtemény OKK 1986 p. 148,115 /példányszám: 1000/
- Reitzer Béla válogatott írásai I.-II. OKK, 1986 p.149, 158
- KISS JÓZSEF: Egy falukutatás vázlata OKK, 1987 p.127. /példányszám: 300/

- Hamvas Béla Kör alakult az ELTE BTK-n, postacime: 1446 Bp. Pf 394.

*

- A BME Zöld Klub új kiadvánnyal jelentkezett, címe: KÉK BOLYGÓ. 16 oldal, Bemutakozás, ózonpajzs, víz-szemét-levegő-bioszféra ügyek, Bruntland-jelentés, külföldi szemle stb. Cím: Martos Flóra kollégium XI. Stoczek u., főszerkesztő: Csikor Zsolt. Üdv az új lapnak!

*

- Januárban Fiatal Szociológusok Klubja alakult. A plenáris ülések mellett szekciók működését is tervezik. Érdeklődni a szervezőbizottságnál (Bárdossy György, Fábíán Tamás, Hadas Miklós) lehet az MKKE Szociológia Tanszékén.

*

- A biokultúrások végre egyesületté alakulhattak. Az V. ker. Molnár utcai összejövetelek folytatódnak. A program és az egyesület iránt Frühwald Ferencnél lehet érdeklődni, telefon: 671-248

*

- Örömmel halljuk, hogy a vágotpusztai közösség visszakapta a korábban jogalap nélkül bevont útleveleit. Nagyobb örömmel csak azt hallanánk, hogy senkitől sem vehetik el jogilag korrekt indoklás nélkül.

*

- A "Budapesti népművelő" 1987/4. számában Kelemen Gabriella tollából cikk jelent meg "Szubjektív benyomások egyesületekről, majdnem egyesületekről" címmel, melyben az ITOK-ról, a HPE-ről és az ETK-ről, valamint az Almássy téri Teaházról ír informatívan, okosan.

*

- Két publikációban találkoztunk az ITOK tevékenységére való hivatkozással: Kapitány Ágnes - Kapitány Gábor: Utópiák védelmében (Valóság '88/2.); Szirmai Viktória: "Csinált városok" (Magvető, 1988)

Az előbbi szerzőpárossal a Teaházban március 4-én beszélgettünk.

*

- Február 29-én Maróthy környezetvédelmi és vízgazdálkodási miniszternél az ITOK-t Maurer György képviselte azon a kötetlen beszélgetésen, amelyre a miniszter invitált meg hazai "autonómokat". Lapzárta után rádió-beszélgetés készül az ott elhangzottak felidézésére.

Az egyetemi és főiskola klubok negyedik országos találkozója Sopronban lesz április 14-17 között. A Kaán Károly Ökklub lesz a házigazda és - híreink szerint - a többiekben kicsit csalódott, magára maradt szervező. Pedig a többi klubhoz eljuttatott körlevél jól választott idézettel indul:

"Hogy ne vesszünk el, ne váljunk arctalanná, hogy személyes autonómiánk ne váljon hideg magánnyá, magunknak kell megteremteni tevékenységünk, közös érdeklődésünk kis közösségeit, ezer és ezer félék, hiszen ezer és ezer félék vagyunk. Kapcsolódásokat kell teremteni, gyökeret verni a hivatalos hazában is. Szakszerűséget, értelmes tudást szereznünk, amit csak néhol adatott hivatalos formában tennünk. Gyülekeznünk, ami nehéz, véleményt nyilvánítanunk, amit nem szoktunk, közösséget választanunk, mikor nincsenek. Ez a mi szükségünk és feladatunk. Azt tudnunk kell, hogy az ilyen cselekvés ma nem természetes. Egyéni elhivatottságot, elszánást, felelős életet követel az ilyen irányú legcsekélyebb tenni-akarás is. Kevesen vannak, akik mindezt tudják és mégis vállalják. Kevesen vagyunk, és nem kevesebb forog kockán, mint saját jövő életünk. Nincs mire várunk. Az idő nem nekünk dolgozik."

(Részlet a pápai Szakkollégiumi Találkozón elhangzott vitaindítóból)

Az idézet frappáns választ ad a miértre is. Igen, szembe kell nézni minden kezdeményezőnek azzal, hogy a feladat nagyrészt rajta fog ragadni, majd "élősködni", és mégis csinálni kell, mert csak a példa képes fertőzni.

Sok sikert soproniak!

● A szociálpedagógia műhelyei (beszámoló az ELTE népművelés szakos hallgatóinak gyakorlatiról) Bp. 1984 NI p.71.

● FÜLDIÁK ANDRÁS-SZÁSZ JÁNOS:
Két tanulmány az ifjúsági klubmozgalomról
Bp. 1977 NI p.222 (példányszám: 800)

● Szociológiai tanulmányok Nagykanizsáról
Nagykanizsa, 1986 p.141. (példányszám: 1000)

● GROSCH-LÜNZER-VOGTMANN: Ökologischer Landbau Daten-Fakten-Zusammenhänge ifoam-Sonderausgabe 4 p.44.

● HAZEL HENDERSON: Thinking globally, acting locally: The Politics and Ethics of the SOLAR AGE Berkeley, California, 1982 p.28.

TEAHÁZ

1. péntek

AHOGY TETSIK NAP

8. péntek

KOZMIKUS JELKÉPEK A MŰVÉSZET-
BEN

vendégünk: Jankovics Marcell
filmrendező

Az általa ajánlott könyvek e
témához:

Csillagok között fényességes
csillag - a Szent László
legenda; Erosz a folklorban;
A csodaszarvas monda a
csillagos égen (Az őshazától
a Kárpátokig c. könyvben).

15. péntek

KÖZÖSSÉG ÉS ÉPÍTÉSZET; KONKRÉT
LAKÁSEPÍTÉSI LEHETŐSÉG a
Szent Lőrinci úti lakónegyed-
ben

Vendégünk a tervező: Gerő
Balázs

22. péntek

POSTMODERN KOR, avagy a 2000
év küszöbén

- a BIBLIA tükrében.

Beszélgetőpartnerünk: Farkas
József református lelkész

29. péntek

MEGÉLT GONDOOLKOÓÁS - Beszél-
getés Hamvas Béla
különös életéről
Előadó: Dr. Szilágyi Imre

6. péntek

AHOGY TETSIK NAP - program-
ramja: ÖNREFLEXIÓ.

AZ ITOK TAPASZTALATAINAK
MEGBESZÉLÉSE 2 írásmű alapján
Vezetik: Lévai Sándor és
Maurer György

13. péntek

A JÓZAN ÉSZ GYAKORLATI FILO-
ZÓFIÁJA - avagy

mire támaszkodhatunk bizony-
talanságaink közepette
előadó: Kállai Klára

20. péntek

AZ ITOK NYÁRI EGYETEMÉNEK
ELŐKÉSZÍTŐ MEGBESZÉLÉSE

Elővezetik: Gáborjáni Péter
és Lévai Sándor

27. péntek

ÚJ FILOZÓFIAI ISKOLÁK: BIRTO-
KOLNI VAGY LÉTEZNI?

Előadó: György Lajos

Ezután nyári szünet. Mindenféle ötletedet, vé-
leményedet a teaházzal kapcsolatban eljuttatha-
tod levélben a Lev-Lap szerkesztőség címére
Bors Marinak egész nyáron át és előbb is - ké-
sőbb is.

TEAHÁZ

MINDEN PÉNTEKEN HATTÓL - Almássy téri
Szabadidő Központ, Bp. VII. ker. Almássy tér 6.
IV. emeleti teázó. Belépődíj: 30 Ft

T Á J É K O Z T A T Á S: Az Információs
műhelytől /címe a műhelyeknél/ kérhető: -
ITOK Ismertető /4 old./, - ITOK bibliográfia,
- Az ITOK története két, összességében 170
oldalas tanulmány formájában, - régebbi LEV-
LAP számok, amelyekben az IGYÉSZ új szerzemé-
nyei is folyamatosan megjelentek.

BEKAPCSOLÓDÁS: Az ITOK Ismertetőben leírt mó-
dokon kortól, foglalkozástól és lakhelytől
függetlenül bárki passzív vagy kezdeményező
módon csatlakozhat hozzánk. Öntörvényűek, mi-
nőség-elvűek és belülről vezéreltek
előnyben.

ELŐFIZETÉS (tagdíj): 1988-ra: 130 Ft.

Elküldhető postautalványon a szerk. új címére: ITOK LEV-LAP 1149 Bp. Kövér L. 63.

vagy előfizethető a Teaházban személyesen, ahol a régi számok is megvásárolhatók.

A LAP ÜNFENNTARTÓ

Belső tájékoztató ITOK tagoknak.

Fk.: Maurer György